

EEN LEVEN LANG LEREN VOOR IEDEREEN

Onderzoek naar onderwijs- en ontwikkelingsmogelijkheden in Almere
voor volwassen mensen met beperkingen

Rapportage en vervolgplan

Desiree Winkelaar
Mireille Donkervoort
Kitty Jurrius

Lectoraat Klantenperspectief in Ondersteuning en Zorg

Juni 2021

Vormgeving:

**GEOFFREY
CRAMM**
VISUAL DESIGN & MOTION GRAPHICS

Oprachtgever & initiatiefnemers:
Gemeente Almere

**breed
overleg plus**

**STICHTING
ABRI**

hogeschool
Windesheim
Dichter bij jou

Inhoud

Samenvatting (makkelijk lezen versie)	3
1. Inleiding	4
2. Het onderzoek	5
2.1. Werkwijze.....	5
2.1.1. Inrichting projectteam en klankbordgroep	5
2.2. Uitvoer onderzoek.....	5
2.2.1. Fase I: Exploreren van het probleem	5
2.2.2. Fase II: Quick scan van het aanbod dat aan de vraagstukken van de doelgroep voldoet	5
2.2.3. Fase III: Uitwerken vervolgplan inclusief productie tastbaar eindresultaat	6
3. Resultaten onderzoek	7
3.1. Afbakening probleem	7
3.2. Onderwijs- en ontwikkelingsaanbod en knelpunten	7
3.2.1. Onderwijs- en ontwikkelingsaanbod > tot 20 jaar	7
3.2.2. Onderwijs- en ontwikkelingsaanbod > vanaf 18+	8
3.2.3. Knelpunten	8
4. Conclusies en aanbevelingen	10
4.1. Conclusies onderwijs- en ontwikkelingsaanbod	10
4.2. Aanbevelingen.....	10
4.1. Overige aanbevelingen.....	11
5. Vervolgplan	12
5.1. Mogelijke vervolgacties.....	12
5.2. Actieplan voor vervolgstappen	12

Bijlagen

1. Overzicht deelnemers project
2. Overzicht zoektermen desktopresearch
3. Overzicht contacten met personen en organisaties
4. Overzicht knelpunten
5. Map met onderwijs- en ontwikkelingsaanbod

Samenvatting (makkelijk lezen versie)

Wat hebben we in dit project gedaan?

Samen met mensen met een beperking, ervaringsdeskundigen, de gemeente en organisaties hebben we onderzoek gedaan.

We hebben uitgezocht waar volwassen mensen met een beperking in Almere naartoe kunnen als ze iets willen leren.

Alles wat is gevonden hebben we in een mooie en duidelijke informatiemap gezet.

We hebben gezien dat er veel plekken zijn in Almere voor dagbesteding.

Ook zijn er heel wat leerwerkplekken en plekken om talenten te ontwikkelen.

Er zijn niet zoveel plekken voor het leren van taal en rekenen.

En er zijn minder plekken voor het leren van overige vaardigheden.

Zoals vrienden maken, een rijbewijs halen of omgaan met geld.

Ook hebben we bekeken wat leren en ontwikkelen voor volwassen mensen met een beperking lastig maakt.

Soms is er bijvoorbeeld geen plek waar je je veilig genoeg voelt om te leren.

Som gaat het om een diploma dat je nodig hebt om verder te kunnen leren.

Of er zijn begeleiders die niet weten wat mensen misschien willen en kunnen leren.

Waarom hebben we dit project gedaan?

We wilden weten wat volwassen mensen met een beperking kunnen leren in Almere. En wat daarbij lastig is.

Door het onderzoek weten we nu wat er mist in Almere.

En we weten wat er beter moet.

Maar toch hebben we nog wel wat vragen.

We weten nog niet genoeg over wat volwassen mensen met beperkingen zelf willen leren.

Ook weten we nog niet wat ouders en begeleiders er van vinden en wat zij kunnen doen.

Dit moeten we nog gaan uitzoeken.

Wat gaan we nu doen?

Nu dit project is afgelopen gaan we nadenken over ideeën om een vervolgplan te maken.

Het doel van het vervolgplan is zoeken naar goede oplossingen.

We willen gaan verbeteren wat leren en ontwikkelen in de weg staat.

Op de volgende bladzijden staat de uitgebreide versie van het rapport.

1. Inleiding

In een inclusieve samenleving mag iedereen naar vermogen meedoen en heeft iedereen recht op mogelijkheden om zich een leven lang te kunnen ontwikkelen¹. Dit zijn belangrijke rechten in onze samenleving waarin meedoen echter niet voor alle mensen zo vanzelfsprekend is. De praktijk leert dat de maatschappij steeds ingewikkelder wordt, zeker voor mensen met leerbeperkingen door (licht) verstandelijke beperkingen. Nadat deze groep de volwassen leeftijd bereikt ontstaat er vaak stilstand in hun ontwikkeling en is er minder aandacht voor doorontwikkeling.

Om zo zelfstandig mogelijk mee te kunnen (blijven) doen is het juist voor deze groep belangrijk dat zij zich, net als anderen, een leven lang kunnen blijven ontwikkelen (Van der Woude, Wesdorp & Van de Water, 2020)². Het kost hen bijvoorbeeld meer moeite om aan te sluiten bij snel veranderende maatschappelijke ontwikkelingen. Ook worden zij gedurende hun leven in toenemende mate afhankelijk van zorg en ondersteuning wanneer zij stil blijven staan in hun ontwikkeling, wat ten koste gaat van hun zelfstandigheid en welbevinden. Bovendien verliezen zij aangeleerde vaardigheden snel wanneer zij onvoldoende mogelijkheden krijgen om het in praktijk te brengen. Het betreft een groep mensen die moeite heeft om voor zichzelf op te komen en daardoor vaak onder de radar blijft (KPMG, 2021)³.

Een leven lang leren voor iedereen

[Breed Overleg Plus](#), [St. ABRI](#) (Almeerse Belangengroep voor Recreatie en Integratie verstandelijk gehandicapten) en [OCO Almere](#) (Onafhankelijke Cliënt Ondersteuning Almere) zijn organisaties die zich inzetten voor de Almeerse samenleving. Zij signaleerden dat er mensen zijn met (licht) verstandelijke beperkingen in Almere, die behoefte hebben om te leren en zich te ontwikkelen en hierbij tegen knelpunten aanlopen in het vinden van mogelijkheden.

Om hier meer zicht op te krijgen hebben zij samen het initiatief genomen en hogeschool Windesheim benaderd voor een verkennend onderzoek naar het onderwijsaanbod voor deze doelgroep in Almere en de ervaren knelpunten op dit vlak. De betrokken partijen hebben gezamenlijk het projectplan 'Een leven lang leren voor iedereen' opgesteld en ingediend bij de gemeente Almere. Het plan bleek nauw aan te sluiten bij het motto "Niets over ons, zonder ons" van het VN verdrag mensenrechten⁴, wat ook het uitgangspunt vormt voor het inclusiebeleid van de gemeente Almere. De betrokkenheid van ervaringsdeskundigen en hun vertegenwoordigers in het onderzoek, werd positief door hen beoordeeld. Met de door de gemeente toegekende financiering is het project van start gegaan. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode februari 2021 – juli 2021 en is uitgevoerd vanuit lectoraat Klantenperspectief in Ondersteuning en Zorg (KIOZ) van hogeschool Windesheim.

¹ <https://mensenrechten.nl/nl/publicatie/38166>

² Woude, S.L. van der, Wesdorp, P., & Water, M. van de (2020), Perspectief op ontwikkeling. Parcspelderholt. <https://www.parcspelderholt.nl/nieuws/de-resultaten-uit-het-wetenschappelijk-onderzoek-perspectief-op-ontwikkeling/>

³ KPMG Advisory N.V. (2021, 1 januari). Toegang voor jeugd met een levenslange en levensbrede hulpvraag. Rijksoverheid. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/01/26/toegang-voor-jeugd-met-een-levenslange-en-levensbrede-hulpvraag>

⁴ <https://vng.nl/artikelen/wat-is-het-doel-van-het-vn-verdrag>

2. Het onderzoek

Het doel van het project was het adresseren van het probleem dat mensen die ‘anders’ leren, niet weten waar ze terecht kunnen. Doel van het onderzoek was zicht krijgen op het aanbod en de knelpunten en toewerken naar een eindproduct met daarin een totaaloverzicht van onderwijs- en leermogelijkheden voor Almeerders met een leerbeperking. In dit hoofdstuk wordt de werkwijze en uitvoer van het project beschreven.

2.1. Werkwijze

Het onderzoek is opgedeeld in verschillende fasen, die elk een eigen focus hadden. Per fase worden de uitgevoerde werkzaamheden en aanpak nader toegelicht. Voorafgaand aan de eerste fase is het projectteam opgezet en een klankbordgroep gevormd.

2.1.1. Inrichting projectteam en klankbordgroep

In het projectteam zitten vertegenwoordigers van St. ABRI, Breed Overleg Plus, OCO Almere, gemeente Almere en hogeschool Windesheim. Daarnaast zijn ervaringsdeskundigen, beleidsmakers van de gemeente en onderwijsprofessionals uitgenodigd om deel te nemen aan een klankbordgroep om mee te denken in het project. Naast de deelnemers van het projectteam waren de volgende organisaties in de klankbordgroep vertegenwoordigd: St. MEE, G-KRACHT, Gemeente Almere, Deltion college, Passend onderwijs, St. PRAGO. In bijlage 1. staat een overzicht van alle betrokken deelnemers in het project. Gedurende de looptijd van het project hebben maandelijks overleggen plaatsgevonden met zowel het projectteam als met de klankbordgroep. Daarnaast zijn er individuele verdiepende contactmomenten geweest met verschillende klankbordgroepleden over hun ervaringen, achtergrond en visie op het thema.

2.2. Uitvoer onderzoek

Het project bestond uit 3 fasen:

- Fase I: Exploreren van het probleem.
- Fase II: Quick scan van het aanbod dat aan de vraagstukken van de doelgroep voldoet.
- Fase III: Uitwerken vervolgplan inclusief productie tastbaar eindresultaat.

2.2.1. Fase I: Exploreren van het probleem

Vanuit de initiatiefnemers is in de eerste fase informatie aangeleverd die zij ten aanzien van het thema al hadden verzameld. Het bestond uit achtergrondinformatie, folders, teksten, E-mails, gespreksverslagen, (succes)verhalen, een verslag van een ronde tafelgesprek met de gemeente en een rapport van onderzoek dat plaats heeft gevonden bij st. ABRI. De inhoud is bestudeerd en informatie op het gebied van aanbod en knelpunten is in de vorm van overzichten in kaart gebracht. Het vormde het vertrekpunt in het onderzoek. De overzichten zijn als groeidocumenten voorgelegd aan de klankbordgroep en aan de deelnemers is gevraagd om te helpen om dit aan te vullen. Daarnaast is samen met de klankbordgroep toegewerkt naar afbakening van de vraagstukken door eerst in te zoomen op de volgende vragen: ‘Om wie gaat het?’ en ‘Wat bedoelen we met een leven lang leren?’

2.2.2. Fase II: Quick scan van het aanbod dat aan de vraagstukken van de doelgroep voldoet

Aan de hand van de afbakening is in de 2^e fase desktopresearch uitgevoerd en is gezocht naar overige informatie over aanbod in Almere en knelpunten die er op dit vlak zijn. In bijlage 2. zijn de hierbij gebruikte zoektermen in een overzicht weergegeven. Naast het desktopresearch is persoonlijk (fysiek, digitaal, telefonisch) contact opgenomen met organisaties en/of individuele personen voor verdiepende informatie over het gevonden aanbod en de knelpunten. Een nadere beschrijving van de verschillende contacten met personen en organisaties die in deze fase in het kader van het project hebben plaatsgevonden, is te vinden in bijlage 3.

2.2.3. Fase III: Uitwerken vervolgplan inclusief productie tastbaar eindresultaat

De informatie over het aanbod is vervolgens geordend. Ook is in deze fase de wijze van verspreiding van de map besproken en zijn suggesties gedaan door de verschillende betrokkenen over mogelijke vervolgstappen. Verder is in deze fase gewerkt aan het opstellen van de rapportage van het onderzoek en het ontwikkelen van het vervolgplan. Naar aanleiding daarvan hebben in deze fase, ter voorbereiding op het vervolg, verkennende gesprekken plaatsgevonden (zie bijlage 3).

3. Resultaten onderzoek

Hier volgen de bevindingen uit het onderzoek naar het onderwijs- en ontwikkelingsaanbod in Almere en naar knelpunten op dit vlak. In paragraaf 3.1. wordt het resultaat van de afbakening van de vraagstukken weergegeven. In paragraaf 3.2. komen de resultaten van het gevonden aanbod en de knelpunten aan bod.

3.1. Afbakening probleem

De afbakening van de vraagstukken in fase 1. heeft de volgende omschrijving opgeleverd:

Doelgroep > Om wie gaat het?

Het gaat om een uiteenlopende groep volwassen mensen die te maken heeft met (licht) verstandelijke leerbeperkingen. Zij hebben door hun beperkingen moeite om erkende diploma's of certificaten te behalen, kunnen niet goed deelnemen aan regulier onderwijs en/of kunnen moeilijk deelnemen aan het arbeidsproces.

Wat bedoelen we met een leven lang leren?

De mogelijkheid voor iedereen om deel te nemen aan onderwijsvormen en zich, op een bij zijn of haar talenten passende wijze, te kunnen ontwikkelen.

3.2. Onderwijs- en ontwikkelingsaanbod en knelpunten

Gedurende de hele looptijd van het project is door de initiatiefnemers en de klankbordgroepdeelnemers (bijlage 1) veel informatie aangedragen over het bij hen bekende aanbod in Almere en over knelpunten. Daarnaast is in fase 2 en 3 desktopresearch uitgevoerd en is contact gelegd met verschillende organisaties en/of individuele personen voor het inwinnen van verdiepende informatie (bijlage 3). Bij alle contacten die er zijn geweest is veel herkenning gevonden in de vraagstukken die centraal staan in dit project. Ook bleek er veel belangstelling voor- en behoefte aan het product (digitaal/fysiek overzicht van het aanbod in Almere) dat dit onderzoek oplevert.

Op basis van alle verzamelde informatie is een map (bijlage 5) ontwikkeld met het totaaloverzicht van het gevonden onderwijs- en ontwikkelingsaanbod in Almere, van primair onderwijs (18-) tot en met 18+⁵. De informatie over het aanbod is geordend in tabellen en in de volgende vijf categorieën verdeeld: dagbesteding; leer-werk; onderwijs; talentontwikkeling; overige vaardigheden. De onderverdeling in de categorieën is gemaakt op basis van de informatie die de verschillende initiatieven zelf vermelden op hun website. Daarnaast is een overzicht gemaakt van de verzamelde knelpunten.

Op het gebied van speciaal onderwijs voor kinderen en jongeren onder de 18, is informatie over het aanbod gevonden op de site van passend onderwijs. Met betrekking tot aanbod dat is opgenomen in de map heeft alleen een screening plaatsgevonden op basis van op internet beschikbare informatie. Over de borging van de map is nog geen beslissing genomen. Zowel de klankbordgroep als het projectteam vonden het nodig om eerst een goed beeld te krijgen van het vervolg om de borging te kunnen bepalen. Definitieve beslissingen hierover zijn doorgeschoven naar het vervolg van dit project.

Vanuit de verschillende overleggen is naar voren gekomen dat het voor de doelgroep niet voldoende is om passende keuzes te kunnen maken op basis van de inhoud van de map met het aanbod. Zij blijken individuele steun nodig te hebben om goede keuzes te kunnen maken die passen bij hun leerbehoeften en mogelijkheden, van iemand die goed op de hoogte is van het aanbod en hen op maat kan adviseren.

3.2.1. Onderwijs- en ontwikkelingsaanbod > tot 20 jaar

Voor het onderwijsaanbod op primair- en voorgezet (speciaal) onderwijs is gebruik gemaakt van informatie die op de website van Passend Onderwijs Almere te vinden is⁶. Dit geeft een duidelijk beeld van wat er in Almere op onderwijsgebied voor de leeftijd 0-20 jaar wordt geboden. Uit contact met Passend Onderwijs blijkt dat het zinvol

⁵ Vanwege de vastgestelde afbakening in de eerste fase, is in de uitvoer van het project alleen gefocust op volwassenen. Informatie die is opgenomen voor kinderen en jongeren is afkomstig van Passend Onderwijs.

⁶ In dit onderzoek is niet gezocht naar overige ontwikkelingsmogelijkheden die er zijn voor deze leeftijdscategorie (talentontwikkeling, overige vaardigheden). In dit onderzoek stond het aanbod voor 18+ centraal. Voortgezet speciaal onderwijs wordt wel aangeboden tot 20 jaar.

is om samen op te trekken in de aanpak van belemmeringen die op het gebied van een leven lang leren voor iedereen naar voren komen.

3.2.2. Onderwijs- en ontwikkelingsaanbod > vanaf 18+

Dagbesteding, leerwerkplekken, talentontwikkeling

Voor de 18+ doelgroep is een groot aanbod en veel variatie gevonden op het gebied van dagbesteding, leerwerkplekken en talentontwikkeling. Het zijn locaties met groepsactiviteiten, individueel begeleide plekken en arbeidsgerichte plekken.

Onderwijs

Op het gebied van onderwijs is minder gevonden dat aansluit bij de mogelijkheden van de doelgroep. Op het gebied van basiseducatie (met name rekenen, taal) is weinig aanbod in Almere gevonden voor de doelgroep. Er is een instelling ([Nautilus college](#)) in Almere gevonden waar taal en rekenlessen worden aangeboden, maar om deel te kunnen nemen worden hierbij eisen gesteld aan basiskennis van de Nederlandse taal en rekenen. Eén partij ([Stichting PRAGO](#)) komt naar voren als enige partij die inclusief onderwijs biedt aan 18+ers, dat goed aansluit bij de capaciteiten van de doelgroep, door het maatwerk dat zij bieden. Zij stellen geen criteria om van hun onderwijsaanbod gebruik te kunnen maken.

Overige vaardigheden

Ook op het gebied van 'overige vaardigheden' lijkt het aanbod wat beperkt. Er zijn 9 initiatieven in Almere gevonden die dit in enige mate bieden op dagbestedingsplekken, vaak betreft het individuele begeleiding. Bij 3 initiatieven is het aanbod specifiek gericht op mensen met niet aangeboren hersenletsel. Daarnaast zijn 3 landelijke initiatieven opgenomen die ook digitale leermogelijkheden bieden.

3.2.3. Knelpunten

In bijlage 4. is een overzicht te vinden met de gevonden/opgehaalde knelpunten op het gebied van leren en ontwikkelen voor de doelgroep 18+, hier volgen de belangrijkste bevindingen:

Begeleiding

Op het gebied van begeleiding worden veel belemmeringen ervaren, die zijn onderverdeeld in begeleiding vanuit professionals, werksituaties, ouders/omgeving. De volgende punten komen naar voren:

- **Professionals**
 - Onvoldoende kennis over leren, leerstijlen en leerprocessen en ontbrekende creativiteit
 - Geen actuele kennis over hulpmiddelen rondom leren
 - Te hoge doelen stellen (kleinere stapjes nemen)
 - Angst voor nieuwe faalervaringen voor de doelgroep wanneer iets de eerste keer niet lukt
 - Spanning tussen stimuleren van zelfredzaamheid en het niet willen of echt niet kunnen van de cliënt
 - Mindset
 - Geen open blik/zelf dingen invullen
 - Begeleiding vaak niet gericht op ontwikkeling
 - Gebrek aan differentiatie en onderschatting
- **Werksituaties**
 - Onvoldoende begeleiding in werksituaties
- **Ouders/omgeving, professionals, werksituaties**
 - Lage verwachtingen, pampieren, onvoldoende serieus nemen, geen vertrouwen en/of verantwoordelijkheid geven
 - Applaus geven voor alles (belemmert ontwikkeling en maakt afhankelijk en passief)

Regelgeving

De volgende punten betreffen regelgeving die de doelgroep belemmeren om zich te ontwikkelen:

- Het persoonsgebonden (pgb) budget mag in principe alleen besteed worden aan zorg (dus niet aan onderwijs).
- Het hebben van een WSW indicatie (Wet Sociale Werkvoorziening) ontnemt soms toegang tot passende dagbestedingsmogelijkheden
- Het ontbreken van een onafhankelijke blik bij zorgorganisaties om iemand de best passende ontwikkelplek te bieden (onderlinge concurrentie i.v.m. financiële regelingen)
- Angst bij de doelgroep (en ouders) dat ontwikkeling/groei leidt tot het verliezen van financiële tegemoetkomingen (Wajong/WLZ indicatie)

Randvoorwaarden

Om deel te kunnen nemen aan onderwijs en ontwikkelmogelijkheden zijn er belemmeringen op het gebied van voorwaarden die scholen of organisaties stellen, maar ook op het gebied van voorwaarden die voor de doelgroep belangrijk zijn, zoals:

- Niet kunnen voldoen aan de eisen om deel te kunnen nemen aan regulier onderwijs of werk (erkend startbewijs)
- Het ontbreken van een veilig werk/leerklimaat op een reguliere school/werkplek

4. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de bevindingen uit het onderzoek naar het onderwijs- en ontwikkelingsaanbod in Almere en knelpunten op dit vlak, worden de volgende conclusies per onderdeel weergegeven en worden aanbevelingen gedaan.

4.1. Conclusies onderwijs- en ontwikkelingsaanbod

Onderwijs- en ontwikkelingsaanbod

Het onderzoek naar het onderwijs- en ontwikkelingsaanbod heeft een mooi en uitgebreid overzicht opgeleverd waar veel behoefte aan blijkt te zijn in Almere. De map met het overzicht van het aanbod in Almere, is echter nog niet voldoende voor de doelgroep om ook werkelijk met het aanbod bereikt te worden. Wat nog ontbreekt is iemand die inhoudelijk goed op de hoogte is van het aanbod in Almere en de doelgroep kan ondersteunen bij het maken van passende keuzes, die aansluiten bij hun mogelijkheden en ontwikkelingswensen.

Ook zijn er nog geen kwaliteitscriteria gesteld aan het aanbod dat is opgenomen in de map en zijn de verschillende initiatieven niet gescreend. Het is belangrijk dat iemand het eigenaarschap van de map op zich neemt en voldoende op de hoogte is van de inhoud en kwaliteit van het aanbod dat er in opgenomen wordt.

Uit het geïnventariseerde aanbod (zie bijlage 5) is gebleken, dat er op het gebied van basiseducatie (met name rekenen, taal) weinig aanbod is in Almere voor de doelgroep. Ook op het gebied van praktische 'overige vaardigheden' lijkt het aanbod beperkt. De ontwikkeling van dit soort vaardigheden draagt vaak positief bij aan meer zelfstandigheid (bijv. zelf kunnen reizen i.p.v. afhankelijk zijn van collectief vervoer).

Knelpunten

In het onderzoek zijn veel knelpunten (zie bijlage 4) naar voren gekomen die ontwikkeling bij de doelgroep belemmeren. Met name op het gebied van begeleiding komen er veel punten naar voren. Het gedrag van ouders, omgeving en begeleiders blijkt een belangrijke invloed te hebben op de doelgroep bij het wel of niet kunnen komen tot ontwikkeling. De mate waarin zij hen vertrouwen geven, hen stimuleren en faciliteren is sterk bepalend voor de doelgroep bij het kunnen ontdekken van hun eigen mogelijkheden tot ontwikkeling.

Andere belangrijke knelpunten die ontwikkeling belemmeren bij de doelgroep liggen op het gebied van regelgeving (vaak landelijk door de overheid opgelegd). Het zijn regelingen die ontwikkeling ontmoedigen of waar perverse financiële prikkels het maken van de best passende keuzes belemmeren. Daarnaast zijn er knelpunten op het gebied van randvoorwaarden die gesteld worden of die juist ontbreken, zoals het niet hebben van een erkend startbewijs en/of het ontbreken van een veilig leerklimaat.

4.2. Aanbevelingen

Onderwijs- en ontwikkelingsaanbod

Als belangrijke eerste vervolgstap wordt geadviseerd om een onafhankelijke persoon en/of organisatie te zoeken (bijv. bij de gemeente of bij een belangenorganisatie) die de doelgroep kan ondersteunen bij het maken van keuzes, die aansluiten bij hun mogelijkheden en ontwikkelingswensen. Aanbevolen wordt om de map over te dragen aan deze persoon die gaat ondersteunen bij het vinden van het aanbod. Een belangrijke taak hierbij is het onderhouden van contacten met organisaties die in de map vermeld staan. Op deze manier ontstaat zicht op de kwaliteit van het aanbod en kan de kwaliteit van de inhoud van de map duurzaam worden geborgd.

Aanbevolen wordt om de mogelijkheden te verkennen van het uitbreiden van het aanbod op het gebied van overige vaardigheden en het basiseducatieaanbod. Geattendeerd wordt op de landelijk opererende Academie van Zelfstandigheid ([AvZ](#)). Vanuit hier wordt een divers aanbod aan trainingen geboden dat zich speciaal richt op de doelgroep volwassen mensen met een leerbeperking. Zij bieden trainingen op dagbestedingsplekken en ontwikkelen lesprogramma's op maat. Zij werken veel samen met gemeenten, zorgaanbieders, scholen, welzijnsinstellingen en andere maatschappelijke organisaties in steden en provincies. Hoewel zij in veel provincies in Nederland al actief zijn is er nog geen locatie te vinden in Flevoland.

Knelpunten

Geadviseerd wordt om meer zicht te krijgen op ervaringen van ouders, omgeving en begeleiders op het gebied van onderwijs en ontwikkeling van de doelgroep en hun visie hierop. Op basis hiervan kunnen passende vervolgstappen worden gekozen die zich bijvoorbeeld richten op meer bewustwording, training en/of ondersteuning. Daarnaast is het raadzaam om te bekijken in hoeverre er momenteel aandacht is voor het thema ontwikkeling van de doelgroep in opleidingen van aankomend professionals (studenten).

Aanbevolen wordt te bekijken welke mogelijkheden er zijn op regionaal niveau om belemmeringen op het gebied van regelgeving te verminderen. Ook is het raadzaam om dit soort bevindingen terug te koppelen aan de overheid.

Met betrekking tot de genoemde knelpunten ten aanzien van randvoorwaarden, zoals het niet hebben van een erkend startbewijs en het ontbreken van een veilig leerklimaat wordt geadviseerd om te onderzoeken wat nodig is om verbetering aan te brengen en de krachten hierbij te bundelen met partijen (organisaties/werkgevers/scholen) die hier iets in zouden kunnen betekenen.

4.1. Overige aanbevelingen

Dit onderzoek heeft in een relatief korte periode van 6 maanden plaatsgevonden, het betreft dus geen diepgaand onderzoek. Er is meer onderzoek nodig om ook goed zicht te krijgen op de context van de vraagstukken en knelpunten. Er is alleen gekeken naar het aanbod in Almere en naar knelpunten die er op dit vlak zijn. Geadviseerd wordt om ook meer zicht te krijgen op de ontwikkelingswensen en mogelijkheden van de doelgroep door middel van onderzoek. Op basis daarvan kunnen daarbij passende keuzes worden gemaakt voor verdere vervolgstappen. Aanbevolen wordt om bij dit onderzoek ook aankomend professionals te betrekken. Het geeft hen de mogelijkheid om de doelgroep te leren kennen en leert hen op een ontwikkelingsgerichte manier te kijken naar de doelgroep.

5. Vervolgplan

Nu meer zicht is ontstaan op het onderwijs- en ontwikkelingsaanbod voor volwassenen met LVB in Almere zijn verschillende hiaten naar voren gekomen. Ook de verzamelde knelpunten geven duidelijk richting aan het opstellen van een plan voor een passend vervolg op het project 'Een leven lang leren voor iedereen'. In dit hoofdstuk worden de voorgestelde mogelijke vervolgacties opgesomd, gevolgd door een actieplan voor de eerste vervolgstappen.

5.1. Mogelijke vervolgacties

Voor het vormgeven van het vervolgplan is op basis van de resultaten met de klankbordgroep afgestemd over de meest urgente en logische vervolgstappen. Vanuit deze input, gecombineerd met de hiervoor beschreven aanbevelingen, volgt hier een opsomming van mogelijke vervolgacties:

1. Een functionaris en plek zoeken voor het bij elkaar brengen van ontwikkelingsvragen vanuit de doelgroep en het aanbod en voor het borgen van de map met het aanbod.
2. Verkennen van mogelijkheden voor het uitbreiden van het basiseducatie aanbod en het aanbod op het gebied van overige vaardigheden.
3. Verder inzicht krijgen in:
 - ontwikkelingswensen en mogelijkheden van de doelgroep (evt. m.b.v. jongeren/scholieren/studenten).
 - ervaringen/visie op onderwijs en ontwikkeling van de doelgroep van ouders/omgeving/professionals (evt. m.b.v. jongeren/scholieren/studenten).
 - financiële regelingen en regelgeving
4. Het verkennen van mogelijkheden om in het kader van meer inclusie aansluiting te zoeken bij regulier onderwijs en daar een plek in te richten voor onderwijs aan de doelgroep (bijv. bij de nieuwbouw van hogeschool Aeres op het Floriade terrein).
5. Verbinding leggen met Passend Onderwijs om het vraagstuk 'Een leven lang leren met een leerbeperking' onder de aandacht te brengen ten behoeve van een preventieve aanpak (bijv. aanleren van vaardigheden voor het leven, startbewijzen/certificaten, verbeteren uitstroombegeleiding, ontwikkelen van inzichtgevend hulpmiddelen voor leerkrachten op het gebied van behoeften herkennen van leerlingen etc.)

5.2. Actieplan voor vervolgstappen

Om vervolg te kunnen geven aan het project zijn financiën nodig. De meeste subsidieverstrekkingen stellen als voorwaarde dat een consortium wordt gevormd om in aanmerking te komen voor financiering. Voorgesteld wordt om als samenwerkende partijen in dit project de krachten te blijven bundelen en samen op te trekken bij het aanvragen van financiering/subsidie⁷ voor de volgende voorgestelde vervolgstappen.

1. Een functionaris en plek zoeken voor het bij elkaar brengen van ontwikkelingsvragen vanuit de doelgroep en het aanbod en voor het borgen van de map met het aanbod.

Acties:

- Financiering/subsidie aanvragen
- Mogelijke partijen benaderen en er één selecteren
- Samen met de desbetreffende partij een plan en profiel opstellen
- Functionaris werven en aanstellen

⁷ Vanuit hogeschool Windesheim wordt het aanvragen van een [RAAK subsidie](#) gezien als optie die goed aansluit bij de voorgestelde vervolgstappen 2 en 3. De RAAK subsidie betreft een 50% financiering, wat betekent dat er eigen inzet wordt gevraagd (in kind of bijv. door financiering vanuit de gemeente of evt. andere vormen).

2. Verkennen van de mogelijkheden voor het uitbreiden van het basiseducatie aanbod en het aanbod op het gebied van overige vaardigheden.

Acties:

- Financiering/subsidie aanvragen
- Een (zo mogelijk onafhankelijke) partij zoeken die een Academie voor zelfstandigheid (AvZ) locatie wil faciliteren en evt. voorbereidingen met hen treffen
- Inzicht krijgen in de organisatie van een AvZ en de kosten

3. Verder/uitgebreider inzicht krijgen in:

- a) **Ontwikkelingswensen en mogelijkheden van de doelgroep**
- b) **Ervaringen van ouders/omgeving/professionals met onderwijs en ontwikkeling van de doelgroep van ouders/omgeving/professionals en hun visie er op.**
- c) **Financiële regelingen en regelgeving**

Acties:

- Financiering/subsidie aanvragen
- Onderzoeksplannen opstellen
 - Wat wil de doelgroep zelf precies? (intrinsieke motivatie, hoe kom je daar achter, zijn zij het zich bewust, kunnen ze het zelf kenbaar maken)
 - Wat vinden ouders en begeleiders? (wat zijn hun mogelijkheden, evt. bewustzijn bij hen stimuleren, wellicht anders leren kijken naar mogelijkheden/beperkingen)
 - In hoeverre is voor het thema (ontwikkelingsgericht begeleiden) aandacht in zorgorganisaties en in opleidingen voor aankomend professionals?
 - Welke regelgeving en welke financiële regelingen zijn er op het gebied van onderwijs- en ontwikkeling voor de doelgroep?
- Studenten betrekken bij de uitvoer van onderdelen in het onderzoek (incl. werven en begeleiden)
- Zorgorganisaties/dagbestedingslocaties/woongroep locaties/ouders van de doelgroep benaderen voor deelname aan onderzoek

4. Het verkennen van mogelijkheden om in het kader van meer inclusie aansluiting te zoeken bij regulier onderwijs en daar een plek in te richten voor onderwijs aan de doelgroep (bijv. bij de nieuwbouw van hogeschool Aeres op het Floriade terrein).

Acties:

- Contactpersonen benaderen
- Plannen bespreken
- Mogelijkheden verkennen

5. Duurzaam verbinding leggen met Passend Onderwijs en samen optrekken om het vraagstuk 'Een leven lang leren met een leerbeperving' onder de aandacht te brengen ten behoeve van een preventieve aanpak (bijv. aanleren van vaardigheden voor het leven, startbewijzen/certificaten, verbeteren uitstroombegeleiding, ontwikkelen van inzichtgevende hulpmiddelen voor leerkrachten op het gebied van behoeften herkennen van leerlingen etc.)

Acties:

- Contactpersonen benaderen
- Verbinding leggen
- Vormgeven aan samenwerking

Bijlage 1. Overzicht betrokken deelnemers project 'Een leven lang leren voor iedereen'

Projectteam

Amber van Witteloostuijn	Beleidsadviseur Sociaal Domein	Gemeente Almere
Desiree Winkelaar-Gerritsen	onderzoeker	Hogeschool Windesheim, lectoraat KIOZ
Kitty Jurrius	Lector	Hogeschool Windesheim, lectoraat KIOZ
Marijs van Hoek	Coördinator Onafhankelijke Client Ondersteuning Almere	CMO Flevoland
Marjan Heidstra,	Coördinator	Stichting ABRI
Mirelle Cazemier Wallet	Adviseur/ onafhankelijk clientondersteuner WLZ en gezondheidszorg	CMO Flevoland
Mireille Donkervoort	Senior onderzoeker,	Hogeschool Windesheim, lectoraat KIOZ
Peter Deenen	Beleidsadviseur Sociaal Domein	Gemeente Almere
Sietske van Oogen	Voorzitter	Breed Overleg Plus

Klankbordgroep

Ingrid Thijs	Projectcoördinator	Stichting ABRI
Janine van Loenen	Trainer & Adviseur Inclusie	Stichting MEE
Jeroen Bouwmeester	Ervaringsdeskundige en Ambassadeur	G-KRACHT
Karin van Heuven van Staereling-Spa	Projectleider Pedagogisch Klimaat en Passend Onderwijzen	Deltion college
Kirsten Klok	Leerkracht bij Echnaton en ondersteuningsplanraad lid	Passend onderwijs
Lilian Reding	Directeur	Orioncollege Zuidoost
Maarten Haafkens	Beleidsadviseur laaggeletterdheid, afd. Onderwijs, sport en cultuur	Gemeente Almere
Marion Braat	Beleidsadviseur laaggeletterdheid, afd. Onderwijs, sport en cultuur	Gemeente Almere
Mirjam van den Nieuwboer	Ervaringsdeskundige	OCO Almere
Rita Huijink	Regiomanager Flevoland-Eemland,	Stichting PRAGO
Wendy de Vos	Leerkracht bij Eduvier en ondersteuningsplanraad lid	Passend onderwijs
Wilma Arendse	Ervaringsdeskundige	OCO Almere

Zoektermen desktopresearch

*almere beperking
almere dagbesteding
almere ontwikkeling
beperking onderwijs almere
Cluster 1 scholen
Cluster 2 scholen
entree onderwijs beperking almere
handicap onderwijs volwassen
leer werk almere beperking
leven lang leren beperking almere
leven lang leren beperking
leven lang leren beperking almere
ondersteuningsprofiel almere
onderwijs beperking almere
ontwikkeling beperking volwassen
onderwijs moeilijk lerende almere
onderwijs na vso
onderwijs na vso almere
onderwijs vso almere
ontwikkeling beperking almere
ontwikkeling beperking volwassen
passend onderwijs almere
praktijkonderwijs almere
PrO Almere
sociale werkvoorziening almere
talentontwikkeling almere beperking
uitstroom beperking almere
verstandelijke beperking 18 jaar diploma
verstandelijke handicap onderwijs almere
Zelfstandigheid volwassen beperking*

Bijlage 3. Overzicht van contacten die zijn gelegd met organisaties en/of individuele personen

Contacten

Overzicht van contacten die in de verschillende fasen voor verdiepende informatie over het gevonden aanbod en de knelpunten hebben plaatsgevonden.

In fase 2 is er contact gelegd met:

- Een ervaringsdeskundige over eigen ervaringen met- en visie op een leven lang leren.
- Een teamleider van Passend Onderwijs Almere om meer te weten te komen over hun initiatief, te informeren over het project en uit te nodigen voor deelname aan de klankbordgroep. Twee ondersteuningsplanraad leden van Passend onderwijs zijn lid geworden van de klankbordgroep.
- Een stagebegeleidster van Aventurijn (VSO) over ervaringen met- en visie op de vraagstukken en om te informeren over het project en het overzicht.
- De manager van de wijkteams Almere over hun ervaringen en om te informeren over het project en het overzicht.
- Het Leer-werkloket Flevoland over hun ervaringen met- en visie op de vraagstukken en te informeren over het project en het overzicht.
- De Regiomanager Flevoland-Eemland van [St. PRAGO](#) over hun initiatief en hun ervaringen met- en visie op de vraagstukken.
- De Coördinator aangepast sporten Almere over haar functie en ervaringen en haar visie op het opzetten van een soortgelijke functie voor een leven lang leren.

In fase 3 is er contact gelegd met:

- Twee beleidsmedewerkers jeugd en onderwijs van de Gemeente Almere om te informeren over het project en het overzicht.
- Een ondersteuningsplanraadlid van Passend Onderwijs Almere over o.a.:
 - het nut van het leren van vaardigheden voor het leven, die positief bijdragen aan mee kunnen doen in de samenleving (zoals school en werk).
 - Betere samenwerking jeugdzorg en onderwijs
 - Hulpmiddelen die inzicht geven in leerlingen en wat zij nodig hebben.
- Een projectleider van het project [Maatschappelijke diensttijd](#) dat wordt uitgevoerd vanuit hogeschool Windesheim, voor het verkennen van mogelijkheden voor het inzetten van jongeren in onderdelen van het vervolg op dit project.
- Ieder(i)n ([vereniging LFB](#)) over onderzoek naar behoeften van de doelgroep en visie van ouders op het gebied van onderwijs en ontwikkeling. Zij blijken als organisatie nauw betrokken bij de STERK plaatsen en de Academie van Zelfstandigheid en hebben veel ervaring op het gebied van trainen en ontwikkelen van de doelgroep.
- Wooninitiatief [Paladijn Almere](#) over onderzoek naar behoeften van de doelgroep en visie van ouders op het gebied van onderwijs en ontwikkeling.
- [Stichting MEE](#) over mogelijkheden die zij zien als organisatie om iets te gaan betekenen bij het vormgeven aan het vervolg op dit project.
- Pro Almere/Centrum voor Praktijkleren om te informeren over het project en het overzicht en het verkennen van mogelijkheden voor samenwerking.

Bijlage 4. Overzicht van knelpunten op het gebied van een leven lang leren voor iedereen

KNELPUNTEN EN BELEMMERINGEN	CATEGORIE
- DOELGROEP VOLDOET NIET AAN DE EISEN OM DEEL TE KUNNEN NEMEN AAN REGULIER ONDERWIJS (GEEN ERKEND STARTBEWIJS DOOR TE LAAG NIVEAU O.G.V. REKENEN EN TAAL).	Randvoorwaarden
- ONTBREKEN VAN ‘VEILIG LEERKLIMAAT’ BIJ REGULIERE SCHOLEN (ANGST VOOR PESTEN, BEHOEFTE AAN GEBORGENHEID OP LOCATIE EN BIJ DOCENTEN, GROOTTE VAN DE GROEPEN).	Randvoorwaarden
- ONVOLDOENDE FINANCIËN VOOR PASSEND ONDERWIJS.	Financiële middelen/regelingen
- ONVOLDOENDE AFSTEMMING, BEGELEIDING EN ONDERSTEUNING IN WERKSITUATIE.	Begeleiding
- BEGELEIDING (DAGBESTEDING, BESCHERMDE WERKPLEKKEN, INSTELLINGEN, WOONGROEPEN) IS VAAK NIET GERICHT OP ONTWIKKELING OF UITDAGING MAAR OP DAGBESTEDING.	Begeleiding
- MINDSET VAN BEGELEIDERS (GEEN OPEN BLIK VOOR MOGELIJKHEDEN, MAAR ONBEWUST DINGEN INVULLEN).	Begeleiding
- GEBREK AAN DIFFERENTIATIE IN DE BEGELEIDING (WIJZE WAAROP BEGELEIDERS OMGAAN MET VERSCHILLEN TUSSEN JONGEREN) EN ONDERSCHATTING.	Begeleiding
- ANGST DAT ONTWIKKELING/GROEI NEGATIEVE FINANCIËLE CONSEQUENTIES HEEFT (UWV, WAJONG, PGB).	Financiële middelen/regelingen
- VERWACHTING EN BEJEGENING OUDERS, BEGELEIDING EN OMGEVING OP HET GEBIED VAN VERTROUWEN GEVEN, PAMPEREN, VERANTWOORDELIJKHEID GEVEN, SERIEUS NEMEN.	Begeleiding
- APPLAUS KRIJGEN VOOR ALLES WERKT BELEMMEREND VOOR DE ONTWIKKELING VAN ZELFSTANDIGHEID EN VERANTWOORDELIJKHEID. HET MAAKT VAAK JUIST MEER AFHANKELIJK EN PASSIEF (AANGELEERDE HULPELOOSHEID).	Begeleiding
- ONDERLINGE CONCURRENTIE BIJ ZORGAANBIEDERS MAAKT DAT NIET ONAFHANKELIJK GENOEG GEKEKEN WORDT NAAR WAT DE BESTE ONTWIKKELPLEK IS VOOR IEMAND.	Regelgeving
- MENSEN MET EEN INDICATIE KRIJGEN EEN (PGB)BUDGET DAT ZIJ ALLEEN MOGEN BESTEDEN VOOR ZORG, MAAR NIET VOOR ONDERWIJS.	Regelgeving
- WSW INDICATIE WERKT BELEMMEREND BIJ TOEGANG TOT VERSCHILLENDE PASSENDE DAGBESTEDINGSMOGELIJKHEDEN	Regelgeving
- BEGELEIDERS HEBBEN SOMS ONVOLDOENDE KENNIS OVER LEREN EN LEERSTIJLEN, AANGEZIEN DIT GEEN ONDERDEEL IS GEWEEST VAN HUN EIGEN OPLEIDING. ZIJ HEBBEN VAAK WEINIG ACTUELE KENNIS VAN HULPMIDDELEN RONDOM HET LEREN.	Begeleiding

<ul style="list-style-type: none"> - BEGELEIDERS STELLEN VAAK TE HOGE DOELEN TERWIJL HET LEREN AAN DEZE DOELGROEP MEESTAL IN ERG KLEINE STAPJES MOET GEBEUREN. 	Begeleiding
<ul style="list-style-type: none"> - ONTBREKENDE CREATIVITEIT EN KENNIS OVER LEERPROCESSEN BIJ BEGELEIDERS. ZIJ VINDEN HET PERSOONLIJK LASTIG OM TE ZIEN DAT HET HUN CLIËNT DE EERSTE KEER NIET LUKT EN WILLEN EEN NIEUWE FAALERVARING VOORKOMEN. 	Begeleiding
<ul style="list-style-type: none"> - HET INSCHATTEN VAN DE MATE VAN ZELFREDZAAMHEID VAN CLIËNTEN KAN INGEWIKKELD ZIJN VOOR ZORGMEDEWERKERS. ZIJ ERVAREN SPANNING TUSSEN ENERZIJD HET STIMULEREN VAN DE ZELFREDZAAMHEID EN ANDERZIJD HET NIET WILLEN OF ECHT NIET KUNNEN VAN EEN CLIËNT. 	Begeleiding

Bijlage 5. Totaaloverzicht leer- en ontwikkelaanbod Almere - project 'Een leven lang leren voor iedereen'

Organisatie / Initiatief	Aanbod	Doelgroep	Dag-besteding	Leer-werk	Onderwijs	Talent ontwikkeling	Overige vaardigheden
AC Rondo (Onderdeel van Triade)	Activiteitscentrum	Tieners en volwassenen met een verstandelijke beperking en/of meervoudige beperking	x				x
Aeres Hogeschool	Onderwijs waarbij extra begeleiding, aandacht en voorzieningen wordt geboden	Studenten met een functiebeperking (16+)			x		
Alexander Rozenaal	Speciaal onderwijs	Voor kinderen van 4-12 jaar met taalontwikkelingsstoornissen (TOS)			x		
Almere Jungle	Zinvolle dagbesteding en re-integratie mogelijkheden	Volwassenen en kinderen met een verstandelijke, lichamelijke of psychische beperking (en/of combinatie)	x	x			
Art Loca Vereniging bedrijfskring	Talenten ontdekken en ontwikkelen	Mensen met een verstandelijke beperking				x	
Atelier A93	Creatieve dagbesteding	Mensen met een beperking	x			x	
Autismezorg Almere Zorg la Fleur	Stageplaatsen met begeleiding bij persoonlijke groei en zelfstandigheid	Leerlingen (SVO) die een stageplaats zoeken; oud-leerlingen die SVO hebben afgerond; personen met een WLZ- of WMO-indicatie leerlingen die tijdelijk uitvallen binnen het onderwijs	x				

Aventurijn	School voor Voortgezet Speciaal Onderwijs	Zeer moeilijk lerende leerlingen van 12 tot 20 jaar			x		
Bartimeus (Landelijk)	Onderwijs, dagbesteding en leren/werken	Voor alle mensen die doof of blind zijn	x	x	x		
Brownies & downies	Sociale onderneming	Mensen met een verstandelijke beperking	x	x		x	
De Blauwe Reiger	Centrum voor kunst, cultuur, zorg en welzijn in Almere Haven	Voor iedereen				x	
Boerderij Uniek leven	Arbeidsgerichte dagbestedingsplek	Voor volwassenen met een beperking	x	x			
Centrum voor praktijkleren Almere	Opleidingsmogelijkheden in de sectoren horeca, logistiek, groen, winkel en infra incl. erkende diploma's	Voor mensen waarbij een praktische manier van lerengoed werkt		x			
DBA	Niet arbeidsmatige dagbesteding en expertisecentrum. Behandeling en begeleiding bij autisme	Voor mensen met een autisme-spectrumstoornis (ASS)	x				x
De Archipel	Breed basisonderwijs met mogelijkheden voor extra begeleiding	Voor alle kinderen van 4 tot 13 jaar (ook kinderen met een handicap of beperking)			x		
De Dukdalf De structuurgroep	Basisonderwijs met mogelijkheden voor extra begeleiding	Voor kinderen (groep 4-6) met een autisme-spectrumstoornis (ASS)			x		
De Gris	Dagbesteding	Voor iedereen met niet-aangeboren hersenletsel	x			x	x

Onderdeel InteraktContour							
De Koekeri	Werk en dagbestedingslocatie	Mensen met een beperking	x	x			
De Klusvlinder	Dagbesteding voor volwassenen	Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	x				
De Omnibus	Basisonderwijs met mogelijkheden voor extra ondersteuning	Voor kinderen 3 -12 jaar met een taal ontwikkelingsstoornis (TOS)			x		
De Pauw Onderdeel Pendant Maatwerk	Dagbesteding voor volwassenen	Volwassenen met een beperking	x				
De Plint Onderdeel InteraktContour	Dagbesteding	Voor iedereen met niet-aangeboren hersenletsel	x			x	x
De Polderhof "Groep In School"	Basisonderwijs met mogelijkheden voor extra ondersteuning	Voor kinderen 3 -12 jaar met een taal ontwikkelingsstoornis (TOS)			x		
De stek Onderdeel Triade	Dagbesteding voor volwassenen	Voor mensen met een beperking	x				
De Wastas	Sociale onderneming	Voor mensen met een rugzakje		x			
De Witte Olifant Onderdeel van st. Philadelphia	Werk- en dagbestedingslocatie in Almere (kunstwerkplaats)	Voor mensen met een lichte verstandelijke beperking (LVB) of een verstandelijke beperking (VB)	x	x		x	

De Zorggiraf	Dagbesteding en individuele begeleiding	Kinderen en jongeren met uiteenlopende problematieken of beperkingen zoals hechtingsproblematiek, autisme, ontwikkelingsachterstand, niet aangeboren hersenletsel of een verstandelijke beperking	x			x	x
Doenersdreef Zorg	Breed aanbod van onderwijs, ontwikkelingsgerichte dagbesteding etc.	Kinderen, jongeren en jongvolwassenen met een verstandelijke beperking	x	x			
Flevodrome (onderdeel Eduvier, locatie Lelystad)	Leer, werk & trainingscentrum	Jongeren tussen 15 – 27 jaar		x			
Flevoland werkt	Praktijkleren met de Praktijkverklaring	Voor werkenden en werkzoekenden die geen startkwalificatie hebben en voor wie het behalen van een volledig mbo-diploma of certificaat nog niet haalbaar is		x			
Flextensie	Voor uitkeringsgerechtigden die werkervaring en/of een netwerk op willen bouwen	Voor iedereen		x			
Focus 4 care	WerkFit/dagbesteding	Voor jong volwassenen in het autisme spectrum	x	x			
Freeway zorg	Dagbesteding en training/opleiding voor doorstroming naar een betaalde baan	Voor iedereen	x	x			x

Heppie Kookcafé	Ontwikkelingsgerichte dagbesteding	Voor jongeren in het autisme spectrum vanaf 16 jaar	x				
Het Eksternest (Onderdeel Triade)	Leren, werken en dagbestedingsmogelijkheden	Mensen met een verstandelijke beperking of psychiatrische stoornis	x	x			
Het Kan in Almere Onderdeel 's Heerenloo	Leren, werken en dagbestedingsmogelijkheden	Mensen met een verstandelijke beperking	x	x			
Het Klaverblad Almere-Haven Onderdeel Omega groep	Dagactiviteiten en werken	Kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking	x	x			
Het Spectrum	Basisonderwijs met mogelijkheden voor extra ondersteuning	Voor kinderen 4 -12 jaar met een taal ontwikkelingsstoornis (TOS)			x		
Het Talentenpalet	Muziekkoor	Mensen met en zonder mankementen				x	
Hout Moed	Belevingsgerichte, activerende training en dagbesteding	Mensen met een achterstand	x				x
Hogeschool Windesheim	Ondersteuning om met een beperking succesvol te kunnen studeren	Studenten met dyslexie, AD(H)D of autisme (ASS), psychische omstandigheden, een chronische ziekte en/of een lichamelijke beperking			x		
Industriade Onderdeel Triade	Dagbesteding voor volwassenen	Mensen met een verstandelijke beperking van 18 – 60 jaar	x				

InHout	Belevingsgerichte en arbeidsmatige dagbesteding	Mensen met een beperking, niet aangeboren hersenletsel of ouderen	x	x			
InteraktContour	Dagbesteding	Mensen met niet aangeboren hersenletsel	x			x	x
Jungle Café	Zinvolle dagbesteding en re-integratie mogelijkheden	Volwassenen en kinderen met een verstandelijke, lichamelijke of psychische beperking (en/of combinatie)	x	x			
Jungle Store	Zinvolle dagbesteding en re-integratie mogelijkheden	Volwassenen en kinderen met een verstandelijke, lichamelijke of psychische beperking (en/of combinatie)	x	x			
KAF – Kunstlinie Almere	Werkplaats voor beeldend kunstenaars	Mensen met een verstandelijke beperking				x	
KANSZ Almere	Dagbesteding sportschool en hulp bij in kaart brengen wensen en mogelijkheden en zoeken werkgever, opleiding	(jong)Volwassenen met een verstandelijke beperking en voor hen die in het dagelijkse leven last hebben van hun autisme, hoogbegaafdheid en/of hoog sensitiviteit	x	x			
Kentalis (Landelijk)	Begeleiding bij doofheid, slechthorendheid, en/of taalontwikkelingsstoornis in relatie tot scholing en werk	0-100 met doofheid, slechthorendheid, en/of taalontwikkelingsstoornis		x	x		
Leerwerknnet Almere Kwintes	Hulp bij vinden dag invulling en toewerken naar een (betaalde) baan	Voor iedereen	x	x			

Leer zelf online (Landelijk)	Vrij toegankelijke online programma's die volledig geschikt zijn gemaakt voor doelgroepen met beperkte digitale vaardigheden en/of een laag taalniveau.	Mensen met een verstandelijke beperking, laaggeletterden en senioren					x
Levvel (Landelijk)	Hulp op het gebied van school en werk	Mensen tot 27 jaar	x	x			
Lfb Sterkplaatsen (Landelijk)	Workshops en trainingen flexibel en op maat	Mensen met een verstandelijke beperking					x
MEE voor mij	Gratis cursussen en gespreksgroepen	Voor inwoners					x
Mijn Werk.online Onderdeel van st. Philadelphia	(Arbeidsmatige) dagbesteding en begeleiding. Sluit het traject af met een branche-erkend certificaat	Iedereen die een arbeidsbeperking heeft	x	x			
Nautiluscollege Onderdeel Eduvier	Speciaal onderwijs, van praktijkgericht onderwijs tot en met onderwijs op havo/vwo niveau	Kinderen en jongeren van 12 tot 20 jaar		x	x		
Nieuwlandkemmaan	Nieuwland Werk Taal Zorg, mogelijkheid om te leren en werkervaring op te doen. Bij onderwijs is basiskennis van de Nederlandse taal en rekenen vereist.	Voor mensen met verstandelijke beperkingen en/of psychosociale problemen/ stoornis, lichamelijke beperking, rolstoel gebonden, niet aangeboren hersenletsel (NAH)	x	x	x		
OPDC Almere	VMBO / Ortho Pedagogisch Didactisch Centrum	Voor VMBO leerlingen die leerachterstanden hebben,			x		

		gecombineerd met wat anders waardoor het leren niet altijd lukt					
OVC	Voortgezet onderwijs met mogelijkheden voor extra ondersteuning	Voor leerlingen met een autisme spectrum stoornis (ASS) of leerlingen met een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte			x		
Packstore	Sociale werkplaats	Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt		x			
Park Lyceum Ondersteuningslokaal MAVO	MAVO onderwijs met mogelijkheden voor extra begeleiding	Mavo leerlingen met een autisme spectrum stoornis (ASS) of leerlingen met een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte			x		
Pendant Maatwerk	Activiteitscentrum, creatieve dagbesteding	Voor mensen met een beperking in Almere en onderdeel van wooninitiatief Pendant MaatWerk	x			x	
PrO Almere	Praktisch onderwijs, combinatie van algemeen vormend onderwijs (avo-vakken) en praktijkvakken	Kinderen en jongeren van 12 tot 20 jaar			x		
Rataplan	Sociale onderneming	Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt		x			
ROC van Flevoland	Entree opleidingen, MBO onderwijs, VAVO, Cursussen & Trainingen	Voor jongeren en volwassenen vanaf 12 jaar			x		

SBO De Bombardon	Speciaal basisonderwijs	Voor kinderen met leerproblemen (moeite met leren, opvoeding of gedrag) van 4-13 jaar			x		
SBO De Klimop	Speciaal basisonderwijs	Voor kinderen met leerproblemen (moeite met leren, opvoeding of gedrag) van 4-13 jaar			x		
SBO De Watertuin	Speciaal basisonderwijs	Voor kinderen met leerproblemen (moeite met leren, opvoeding of gedrag) van 4-13 jaar			x		
Serviceteam Kiekendief	Dagbestedingsplek	Mensen met een beperking, niet aangeboren hersenletsel of ouderen	x				
Serviceteam Stedenwijk (STS)	Dagbesteding in de wijk	Mensen met een verstandelijke beperking	x				
SO Olivijn	Speciaal onderwijs	Voor kinderen met visuele, auditieve, lichamelijke of verstandelijke beperking, en/of met psychische of zware gedragsproblemen van 4-13 jaar			x		
SO De Bongerd	Speciaal onderwijs	Voor kinderen met visuele, auditieve, lichamelijke of verstandelijke beperking, en/of met psychische of zware gedragsproblemen van 4-13 jaar			x		

SO Nautilus	Speciaal onderwijs	Voor kinderen met visuele, auditieve, lichamelijke of verstandelijke beperking, en/of met psychische of zware gedragsproblemen van 4-13 jaar			x		
Spotlight multimedia Onderdeel Triade	Dagbesteding	Volwassenen met een beperking	x			x	
Spotlight theater en talent Onderdeel Triade	Dagbesteding	Volwassenen met een beperking	x			x	x
Stichting Broodje Hagelslag	Catering, coaching en werkervaringsplek	Jongeren en ouderen die dreigen buiten de samenleving te vallen	x	x			
Stichting InnerCircle	Talentontwikkeling in het schrijven van liedjes, poëzie, rap en muziek	o.a. jongeren met beperking				x	
Stichting Operam	Vraaggerichte activiteiten (culinair, muziek, uitstapjes etc.)	Voor iedereen van 0-100	x				
Stichting Prago	Basiseducatie	Volwassenen die moeite hebben met leren			x		
St. Philadelphia	(Arbeidsmatige) dagbesteding of 'werkfit' maken	Voor iedereen die een arbeidsbeperking heeft	x	x		x	
Stras (Landelijk)	Programma's en trainingen met een focus op het gebied van wonen, werken, vrije tijd en mobiliteit	Mensen met een verstandelijke beperking					x

Tante Truus Almere Onderdeel Triade	Sociale onderneming	Mensen met een verstandelijke of psychische beperking	x	x			
The Green Story (Doenersdreef Zorg)	Leer- en werkbedrijf van Training Opleiding en Advies het Werkt	Jongeren en jonge moeders met een licht verstandelijke beperking		x			
The home of creation	Creatieve, kunstzinnige en maatschappelijke activiteiten	(jong-) volwassenen met een beperking	x	x		x	
Tomingroep	Organiseert werkgelegenheid	Werkzoekenden die moeite hebben om een passende baan te vinden		x			
Triade	Divers dagbestedingsaanbod	Volwassenen met een verstandelijke beperking of psychische stoornis	x	x			
Triambacht Onderdeel Triade	Creatieve werkzaamheden en productiewerk	Mensen met een verstandelijke- of geestelijke beperking met een WLZ of WMo indicatie met dagbesteding	x	x			
Wasseriade Almere Onderdeel Triade Vitree	Dagbesteding	Cliënten met een indicatie dagbesteding	x				
Wasseriade Almere / Wasserij Almere Onderdeel Triade	Dagbesteding	Cliënten met een indicatie dagbesteding	x				
Weet hoe je leeft	Leer-/werkbedrijf	Iedereen	x	x			

Werkpad	Begeleiding, coaching, training	Mensen met beperkingen op het gebied van werk		x			
Zorgbakkerij Almere	Werkgerichte dagbesteding	Mensen met een lichte tot matige verstandelijke beperking en/of autisme	x	x			
Zorgboerderijen Flevoland	Dagbesteding (geen locatie in Almere, wel veel in Lelystad)	Mensen met een zorg-of hulpvraag	x				